

УДК 342.9:347.962

LEGAL CERTAINTY AND STANDARDS OF PROOF FOR JUDICIAL INTEGRITY: FROM SUBJECTIVE CONVICTION TO "DUE PROCESS"

ПРАВОВА ВИЗНАЧЕНІСТЬ ТА СТАНДАРТИ ДОКАЗУВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ СУДДІВ: ВІД СУБ'ЄКТИВНОГО ПЕРЕКОНАННЯ ДО «DUE PROCESS»

Mudrytska K.O./Мудрицька К.О.*PhD in Law (Specialty 081 "Law") /Доктор PhD 081 «Право»**ORCID: 0000-0003-3759-8897**Доцент кафедри адміністративного права,**інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін**Київського університету інтелектуальної власності та права**Associate Professor at the Department of Administrative Law, Intellectual Property and Civil Law**Disciplines Kyiv University of Intellectual Property and Law**член-кореспондент Академії адміністративно-правових наук**Corresponding Member of the Academy of Administrative and Legal Sciences*

Анотація. Стаття присвячена аналізу принципу правової визначеності та стандартів доказування у процедурах добору кандидатів на посаду судді, конкурсного відбору та кваліфікаційного оцінювання суддів в Україні крізь призму категорії доброчесності. Досліджується трансформація підходів до її оцінювання — від усталеної у практиці Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду концепції широкої дискреції та суб'єктивного переконання органів оцінювання до нормативної формалізації критеріїв доброчесності та професійної етики.

Особливу увагу приділено Рішенню Вищої ради правосуддя № 3659/0/15-24 від 17 грудня 2024 року, яким запроваджено Єдині показники для оцінки доброчесності та професійної етики суддів (кандидатів на посаду судді), що застосовуються у всіх зазначених процедурах. Автор аналізує, яким чином у межах добору, конкурсів і кваліфікаційного оцінювання використовується категорія «обґрунтованого сумніву» та модель «звичайної розсудливої людини», і якими є процесуальні наслідки такого підходу.

Обґрунтовується, що, попри наявність детально визначених показників, їх практичне застосування породжує ризики правової невизначеності у зв'язку з об'єктивною неспроможністю абстрактного «звичайного» спостерігача оцінювати відповідність кандидата або судді складним юридичним, фінансовим та етичним критеріям. У статті показано, що в процедурах співбесід і оцінювання це призводить до превентивного формування сумнівів та фактичного покладення на кандидата або суддю обов'язку спростовувати не лише конкретні встановлені обставини, а й потенційні сумніви, які можуть виникнути у публічному просторі, зокрема внаслідок фрагментарного та маніпулятивного медійного сприйняття.

Автор доводить необхідність застосування у процедурах добору, конкурсного відбору та кваліфікаційного оцінювання стандарту «чітких та переконливих доказів» як універсального процесуального запобіжника від підміни правової оцінки суб'єктивними уявленнями, а також принципу *in dubio pro teo* для забезпечення балансу між дискрецією органів оцінювання та правами кандидатів і суддів. Зроблено висновок, що лише дотримання гарантій належної правової процедури (*due process*) і чітке розмежування між суспільною думкою та юридично значущим обґрунтованим сумнівом дозволяє забезпечити передбачуваність, справедливість і інституційну легітимність механізмів формування та оцінювання суддівського корпусу.

Ключові слова: доброчесність, правова визначеність, обґрунтований сумнів, звичайна розсудлива людина, належна правова процедура, Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Вища рада правосуддя.

Вступ. Сучасна доктрина адміністративного права послідовно виходить із того, що принцип правової визначеності є фундаментальною гарантією захисту особи від свавілля державних органів. Як слушно зауважує Я. Берназюк, будь-яке обмеження прав особи, зокрема у процедурах оцінювання та добору, має ґрунтуватися на чітких, доступних і передбачуваних нормах, які виключають можливість розширеного або довільного тлумачення дискреційних повноважень суб'єктів владних повноважень [5, с. 17]. Відсутність таких нормативних орієнтирів, за висловом П. Гуйвана, породжує дефіцит визначеності правозастосування, що безпосередньо підриває засади справедливого судочинства та довіру до публічних інституцій [6].

У цьому контексті процес очищення та оновлення судової влади в Україні актуалізував категорію «доброчесність» як одну з ключових у механізмі добору та оцінювання суддів. Водночас правозастосовна практика у цій сфері тривалий час формувалася за умов нормативної фрагментарності, що дозволяло сприймати доброчесність не як юридично визначений критерій, а як оціночну категорію зі змінним і ситуативним змістом. У низці рішень Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду фактично легітимізував підхід, відповідно до якого оцінювання доброчесності ґрунтується на «власному переконанні» членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України без чіткої прив'язки до нормативно визначених показників.

Такий підхід вступає у пряме протиріччя з принципом правової визначеності (*legal certainty*) як складовою верховенства права, оскільки позбавляє особу можливості передбачити правові наслідки своєї поведінки. Європейський суд з прав людини у справі «Олександр Волков проти України» (§§ 173–185) наголосив, що відсутність чітких дефініцій та усталеної практики застосування етичних стандартів свідчить про низьку «якість закону» і створює умови для свавільного використання дискреційних повноважень [10]. Суд прямо зазначив, що суб'єктивне переконання органу оцінювання не може існувати поза

визначеними юридичними рамками.

Особливої ваги ці застереження набувають у контексті процедур перевірки доброчесності (*vetting*). У справі «Джоджай проти Албанії» (§§ 348–352) ЄСПЛ визнав легітимність масштабних перевірок суддів, однак підкреслив, що вони мають ґрунтуватися на об'єктивних та переконливих доказах, а будь-який «обґрунтований сумнів» повинен бути належно вмотивований і не може зводитися до припущень або суб'єктивних оцінок[12]. Таким чином, стандарт доказування у справах, пов'язаних із доброчесністю, постає ключовим елементом належної правової процедури (*due process*), без дотримання якого сама ідея справедливого добору суддів втрачає правовий зміст.

За відсутності чітко визначеного легального змісту доброчесності та усталеного стандарту доказування в національній практиці сформувалася ситуація, за якої тягар спростування сумнівів фактично перекладався на кандидата, а самі сумніви нерідко виникали з неформальних джерел — медійних інтерпретацій, фрагментарних висловлювань або вирваних з контексту публічних матеріалів. Така модель оцінювання не лише розмиває межі дискреції органу влади, але й суперечить загальним засадам адміністративного судочинства та принципу презумпції добросовісності особи.

Прийняття Рішення Вищої ради правосуддя від 17 грудня 2024 року № 3659/0/15-24, яким затверджено Єдині показники для оцінки доброчесності та професійної етики, стало спробою подолання цієї правової аномалії шляхом нормативної конкретизації змісту доброчесності та встановлення чітких орієнтирів для оцінювання[4]. Водночас саме практика застосування цих показників, стандарт доказування «обґрунтованого сумніву» та розподіл тягаря доказування потребують системного доктринального аналізу з огляду на вимоги правової визначеності, належної правової процедури та принцип *in dubio pro reo*.

Основний текст.

1. Огляд зовнішнього оточення: судова реформа та криза «суб'єктивної доброчесності». Сучасний етап судової реформи в Україні характеризується безпрецедентним рівнем відкритості процедур добору та оцінювання суддів, що

реалізується через публічність співбесід, доступ до матеріалів конкурсів та активну участь інститутів громадського контролю. Така модель, покликана посилити довіру суспільства до результатів реформи, водночас істотно ускладнила зовнішнє середовище функціонування органів суддівського врядування, у межах якого правові критерії все частіше підмінювалися етичними оцінками.

У цьому зовнішньому оточенні Вища кваліфікаційна комісія суддів України та Громадська рада доброчесності були наділені широкими повноваженнями щодо оцінювання відповідності кандидатів етичним стандартам за відсутності стабільного та уніфікованого нормативного підґрунтя. Протягом 2016–2024 років така інституційна конструкція супроводжувалася судовою практикою, в межах якої Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду фактично визнав «суб'єктивне переконання» членів органів оцінювання самостійною та достатньою підставою для формування негативного висновку щодо доброчесності кандидата.

Аналіз міжнародних звітів свідчить, що українська судова система перебуває у стані перманентного "веттингу" (очищення). Т. Анцупова вказує на те, що еволюція процедур оцінювання доброчесності часто відбувалася в умовах системних законодавчих дефіцитів, де відсутність єдиних стандартів компенсувалася залученням міжнародних експертів, що не завжди знімало питання правової визначеності для самих кандидатів [8].

Легітимація цього підходу в судовій практиці мала суттєві наслідки для зовнішнього правового середовища добору суддів. За відсутності чітко визначених критеріїв однакові фактичні обставини поведінки різних кандидатів отримували діаметрально протилежні оцінки, що створювало ефект нормативної непередбачуваності. У результаті процедура конкурсу втрачала ознаки правової процедури у класичному розумінні та дедалі більше набувала рис ситуативного морального оцінювання, залежного від складу органу, контексту та суспільного резонансу.

Такий стан речей сформував кризу «суб'єктивної доброчесності», у межах

якої кандидат об'єктивно був позбавлений можливості наперед усвідомити зміст і межі вимог до своєї поведінки, а орган оцінювання — звільнений від обов'язку доводити недоброчесність із використанням чітких правових критеріїв. Саме в цьому контексті питання легального змісту доброчесності, її нормативних джерел та обов'язковості їх застосування у процедурах судового врядування набуває принципового значення і потребує окремого системного аналізу.

2. Вхідні дані та методи дослідження. Методологічну основу дослідження становить сукупність загальнонаукових і спеціальних юридичних методів, застосування яких зумовлене міждисциплінарним характером проблеми доброчесності як одночасно етичної та правової категорії.

Діалектичний метод використано для аналізу еволюції поняття «доброчесність» — від морально-етичної характеристики поведінки суб'єкта публічної влади до юридично значущого індикатора, що підлягає формалізованій оцінці у процедурах судового врядування. Це дало змогу виявити внутрішні суперечності між задекларованою етичною природою доброчесності та практикою її застосування як квазіюридичного критерію без чіткої нормативної фіксації.

Компаративістський метод застосовано для порівняльного аналізу дефініцій доброчесності, закріплених у Законі України «Про державну службу», та підходів, що використовуються у законодавстві й практиці органів суддівського врядування[2]. Такий аналіз дозволив встановити наявність уже сформованих законодавчих орієнтирів, які тривалий час ігнорувалися у процедурах добору суддів, що призвело до штучного формування правового вакууму.

Формально-юридичний метод використано для дослідження змісту та юридичної природи Рішення Вищої ради правосуддя від 17 грудня 2024 року № 3659/0/15-24, а також для аналізу практики Європейського суду з прав людини у справах *Volkov v. Ukraine* та *Xhoxhaj v. Albania* з метою з'ясування стандартів правової визначеності, допустимих меж дискреції та вимог до доказування у процедурах оцінювання доброчесності.

Вхідними емпіричними даними дослідження слугували тексти рішень

Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду за 2023–2024 роки, а також матеріали публічних трансляцій співбесід кандидатів у Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, що дозволило проаналізувати практичні аспекти формування «обґрунтованого сумніву» та використання позапроцесуальних джерел інформації в процесі оцінювання доброчесності.

3. Результати досліджень.

3.1. Генеза та нормативна ідентифікація доброчесності. Результати дослідження спростовують поширену у вітчизняній судовій практиці тезу про відсутність офіційного законодавчого визначення доброчесності. Аналіз чинного законодавства свідчить, що ще з 2015 року український правопорядок містив нормативні орієнтири для ідентифікації цієї категорії. Зокрема, стаття 1 Закону України «Про державну службу» визначає доброчесність як спрямованість дій суб'єкта публічної служби на захист публічних інтересів та відмову від превалювання приватного інтересу.

Непоширення цієї дефініції на сферу суддівського врядування протягом майже дев'яти років не було зумовлене відсутністю правового регулювання як такого, а мало характер вибіркового ігнорування вже наявних законодавчих стандартів. У наукових працях М. Козюбри послідовно обґрунтовується єдність стандартів публічної служби, що унеможлиблює існування автономного, «позаправового» розуміння доброчесності виключно для судової гілки влади[9]. Відтак сформована практика фактично створила штучну правову прогалину, яка заповнювалася широкою дискрецією органів оцінювання.

Саме в умовах такої штучної прогалини доброчесність трансформувалася з нормативно окресленої категорії у гнучкий оціночний конструкт, зміст якого визначався ситуативно та залежав від «власного переконання» членів відповідних органів. Це, своєю чергою, уможливило відхід від принципу правової визначеності та сприяло формуванню непередбачуваної правозастосовної практики.

Ситуація зазнала докорінних змін із прийняттям Рішення Вищої ради правосуддя від 17 грудня 2024 року № 3659/0/15-24, яким затверджено «Єдині

показники для оцінки доброчесності та професійної етики». Зазначений акт виконав функцію нормативного містка між абстрактними етичними вимогами та юридично значущими індикаторами, такими як незалежність, дотримання законності, прозорість джерел походження майна, поведінка у публічній та приватній сферах. Уперше ці показники набули обов'язкового характеру як для чинних суддів, так і для кандидатів на суддівські посади.

Згідно з Методичним посібником Національної школи суддів (2025), стандарт "обґрунтованого сумніву" тепер нерозривно пов'язаний із концепцією "достатньої поінформованості" стороннього спостерігача. Це означає, що оцінка не може ґрунтуватися на фрагментарних або спотворених даних, оскільки спостерігач має володіти повнотою контексту для формування об'єктивного висновку [7].

Таким чином, доброчесність була остаточно трансформована з інтуїтивно-оціночної категорії в об'єктивізований нормативний стандарт, застосування якого передбачає не суб'єктивне переконання, а юридично вмотивовану оцінку з посиленням на конкретні індикатори. Це дозволяє розглядати подальші питання стандарту доказування та розподілу тягаря доказування вже в площині правової, а не морально-оціночної аргументації.

3.2. Стандарт доказування та феномен «мемної юстиції». Рішення Вищої ради правосуддя від 17 грудня 2024 року № 3659/0/15-24 вводить у національний правопорядок категорії «звичайної розсудливої людини» та «обґрунтованого сумніву» як орієнтири для оцінювання доброчесності. Водночас у контексті цифрової трансформації публічної сфери ці поняття набувають підвищеної вразливості, оскільки формуються в умовах інформаційного перевантаження, фрагментарності та медійних маніпуляцій.

Практика публічних трансляцій співбесід кандидатів у Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, зокрема через платформи YouTube, призвела до появи вторинного інформаційного шару - коротких відеофрагментів, мемів та інтерпретацій у соціальних мережах, зокрема TikTok. Такі матеріали, як правило, виривають окремі репліки або емоційні реакції з повного

процесуального контексту співбесіди, формуючи у стороннього спостерігача викривлене уявлення про особу кандидата та зміст його відповідей.

У цих умовах особливого значення набуває стандарт доказування «чітких та переконливих доказів» (clear and convincing evidence), який виключає можливість формування «обґрунтованого сумніву» на підставі фрагментарних або емоційно забарвлених матеріалів. На нашу думку, належна правова процедура у публічно-правових відносинах має на меті не лише формальне дотримання правил, а й запобігання викривленому, фрагментарному або емоційно зумовленому сприйняттю поведінки особи, що є необхідною умовою поваги до її гідності та справедливого правового оцінювання. У цьому сенсі сумнів, сформований на підставі мемів або коротких відеофрагментів, не відповідає вимогам ані раціональності, ані доказової переконливості.

Пункт 11 Рішення ВРП № 3659/0/15-24 прямо встановлює, що обґрунтований сумнів не може базуватися виключно на припущеннях. Водночас сама категорія «звичайної розсудливої людини» потребує додаткової інтерпретації з огляду на специфіку правової оцінки. Очевидно, що не кожна пересічна особа володіє необхідною професійною компетентністю, навичками, юридичною освітою або досвідом у сфері судочинства, щоб адекватно оцінити поведінку кандидата в умовах складної процесуальної взаємодії.

Більше того, сучасний український суспільний контекст характеризується високим рівнем загальної недовіри до судової влади, що зумовлює апіорну упередженість значної частини аудиторії до кандидатів на суддівські посади. За таких умов апеляція до абстрактного «суспільного сприйняття» або до уявного погляду невизначеного кола осіб фактично легітимізує емоційні реакції та масові упередження як джерело сумніву, що є несумісним із принципами правової держави.

З огляду на це доцільним є запровадження доктринального критерію процесуальної грамотності як складової стандарту «звичайної розсудливої людини». Такий критерій передбачає:

1. Поінформованість як знання контексту. «Звичайна розсудлива

людина» у правовому розумінні — це не випадковий споживач контенту соціальних мереж, а особа, яка ознайомена з повним записом співбесіди, письмовими матеріалами та поясненнями кандидата, а також розуміє процесуальні рамки оцінювання.

Достатня поінформованість — це нормативно визначений мінімум повної, релевантної та контекстуалізованої інформації, необхідний для формування обґрунтованого сумніву на основі стандарту *clear and convincing evidence*, який унеможливорює висновки, засновані на фрагментарних відомостях, емоційних реакціях або позапроцесуальних джерелах.

Із цього випливає, що матеріали, які не забезпечують повноти контексту (зокрема короткі відеофрагменти, меми, вирвані з процесуальної логіки репліки), не можуть відповідати вимогам стандарту *clear and convincing evidence* незалежно від того, яке емоційне або суспільне враження вони справляють. Відповідно, сумнів, сформований на їх основі, не є юридично допустимим.

Таким чином, достатня поінформованість і стандарт «чітких та переконливих доказів» перебувають у відносинах функціональної єдності: відсутність першої автоматично нівелює можливість застосування другого, а отже — виключає кваліфікацію сумніву як обґрунтованого.

2. Відмову від емоційного сприйняття. Сумнів, що ґрунтується на «смішному», «недолугому» або вирваному з контексту фрагменті відео і не має безпосереднього зв'язку з конкретним індикатором добросовісності (законність походження майна, незалежність, конфлікт інтересів тощо), не може вважатися обґрунтованим у юридичному сенсі.

3. Презумпцію професійного контексту. Розсудливість у праві означає не середньостатистичне уявлення або масову реакцію, а здатність логічно співвіднести встановлений факт із нормою закону та нормативно визначеним показником. Оцінка поведінки кандидата має здійснюватися з урахуванням складності суддівської професії та специфіки професійної комунікації.

Таким чином, використання фрагментів трансляцій або соціальних мереж як самостійної підстави для формування «обґрунтованого сумніву» є несумісним із

вимогами стандарту доказування та підмінює юридичну оцінку масовим емоційним сприйняттям. Запровадження критерію процесуальної грамотності дозволяє нейтралізувати ризики «мемної юстиції» та зберегти баланс між публічністю процедури і вимогами належної правової процедури.

3.3. Розподіл тягара доказування та принцип *in dubio pro reo*. Результати дослідження засвідчують, що у практиці Вищої кваліфікаційної комісії суддів України сформувався підхід, за якого тягар доказування фактично перекладається на кандидата: наявність сумніву з боку органу оцінювання автоматично трансформується у вимогу до особи самостійно доводити власну добродішність. Формула «ми сумніваємося — ви спростуйте» стала де-факто процедурним стандартом, попри відсутність її нормативного закріплення.

Такий підхід прямо суперечить засадам адміністративного судочинства. Відповідно до статті 77 Кодексу адміністративного судочинства України, обов'язок доведення правомірності рішення, дії чи бездіяльності покладається на суб'єкта владних повноважень[1]. Отже, саме орган, який визнає кандидата недобродішним, повинен довести наявність конкретних фактів, що відповідають нормативно визначеним індикаторам, а не вимагати від особи спростування абстрактних або оціночних сумнівів.

Особливого значення це набуває в умовах нормативної невизначеності, яка існувала у сфері оцінювання добродішності до ухвалення Рішення Вищої ради правосуддя від 17 грудня 2024 року № 3659/0/15-24. За відсутності чітких критеріїв будь-який сумнів щодо поведінки кандидата не може автоматично тлумачитися проти нього. У таких ситуаціях має застосовуватися принцип *in dubio pro reo* — у разі сумніву на користь особи, що є логічним продовженням презумпції добросовісності у публічно-правових відносинах.

Зазначений підхід узгоджується з практикою Європейського суду з прав людини. У справі «*Barberà, Messegué and Jabardo v. Spain*» Суд наголосив, що презумпція невинуватості є невід'ємною складовою справедливого процесу (*fair procedure / due process*) і охоплює не лише кримінальне провадження, а й ширший контекст процедур, у яких держава здійснює оцінку поведінки особи з

потенційно негативними правовими наслідками[11].

Водночас аналіз судової практики Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду свідчить про системну проблему судового контролю за рішеннями ВККС України. У більшості справ, пов'язаних з оскарженням рішень про визнання кандидатів недоброчесними, суд посиляється на неможливість втручання у дискреційні повноваження Комісії щодо оцінки відповідності особи критеріям доброчесності. Такий підхід призводить до фактичної відмови від перевірки обґрунтованості сумнівів і, як наслідок, до посилення позиції органу оцінювання незалежно від якості наведених доказів.

Однак ототожнення судового контролю з «впливом на дискрецію» є методологічно хибним. Перевірка того, чи ґрунтується рішення суб'єкта владних повноважень на належних, допустимих і достатніх доказах, не є втручанням у дискрецію, а становить сутність судового захисту. Йдеться не про підміну оцінки Комісії оцінкою суду, а про відновлення балансу між повноваженнями органу влади та правами особи, а також про забезпечення правильного розуміння і застосування закону.

Таким чином, удосконалення процедури оцінювання доброчесності неможливе без чіткого закріплення розподілу тягаря доказування та активної ролі суду у перевірці мотивованості рішень ВККС України. Лише за умови застосування принципу *in dubio pro reo* у випадках нормативної або доказової невизначеності процедура добору суддів може відповідати стандартам правової визначеності, належної правової процедури та справедливого балансу між публічним інтересом і правами кандидата.

Висновки. Дослідження підтверджує, що проблема оцінювання доброчесності у процедурах добору суддів в Україні була зумовлена не відсутністю правового регулювання, а підміною юридично визначених критеріїв суб'єктивним оціночним судженням. Легітимація «власного переконання» як достатньої підстави для висновку про недоброчесність призвела до порушення принципу правової визначеності та ослаблення стандартів належної правової процедури.

Встановлено, що доброчесність має чітке нормативне підґрунтя в законодавстві про публічну службу, а ухвалення Рішення Вищої ради правосуддя від 17 грудня 2024 року № 3659/0/15-24 остаточно трансформувало її в об'єктивізований юридичний стандарт. Формування «обґрунтованого сумніву» повинно ґрунтуватися на чітких і переконливих доказах, а не на фрагментарних медійних інтерпретаціях чи суспільних упередженнях.

Перекладання тягаря доказування на кандидата та обмежувальний підхід судів до контролю за рішеннями ВККС суперечать принципам адміністративного судочинства і практиці ЄСПЛ. У разі нормативної або доказової невизначеності має застосовуватися принцип *in dubio pro reo*, що є необхідною умовою забезпечення справедливого балансу між публічним інтересом та правами особи.

Література:

1. Кодекс адміністративного судочинства України : Кодекс України; Кодекс, Закон від 06.07.2005 № 2747-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2747-15> (дата звернення: 21.12.2025)

2. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1402-19> (дата звернення: 21.12.2025)

3. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/889-19> (дата звернення: 21.12.2025)

4. Єдині показники для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді): Рішення Вищої ради правосуддя від 17.12.2024 № 3659/0/15-24. URL: <https://hcj.gov.ua/doc/doc/49121>

5. Берназюк Я. О. Принцип правової визначеності як гарантія захисту прав особи в адміністративному судочинстві. *Слово Національної школи суддів України*. 2023. № 2 (43). С. 15-28.

URL: <http://slovo.nsj.gov.ua/index.php/slovo/article/view/916>

6. Гуйван П. Д. Категорія правової визначеності у практиці Європейського суду з прав людини: монографія. Таллінн : InterConf, 2022. 210 с. URL: https://archive.org/details/huyvan_legal_certainty_2022 (або через сайт видавця InterConf)

7. Оцінювання відповідності судді (кандидата на посаду судді) критерію доброчесності : навч.-метод. посіб. / Нац. школа суддів України; IDLO. Київ, 2025. 112 с. URL: https://nsj.gov.ua/files/1746685158IDLO_dobrochesnist2025.pdf

8. Antsupova T. Judiciary In Ukraine: Evolution in a Context of Systemic Deficiencies and Endless Reforms. *Bingham Centre for the Rule of Law Report*. 2025. October. URL: <https://biicl.org/publications/judiciary-in-ukraine-2025-report>

9. Козюбра М. Л. Проблеми верховенства права в умовах воєнного стану та перехідного правосуддя. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2024. Т. 12. С. 3-11. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/31548>

10. Oleksandr Volkov v. Ukraine (no. 21722/11) : Judgment of ECHR, 09.01.2013. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-115871>

11. Barberà, Messegué and Jabardo v. Spain: Judgment of ECHR, 06.12.1988. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57429>

12. Xhoxhaj v. Albania (no. 15227/19) : Judgment of ECHR, 09.02.2021. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-207917>

References:

1. **Verkhovna Rada of Ukraine.** (2005). *Kodex administratyvnoho sudochynstva Ukrainy* [Code of Administrative Justice of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2747-15> [in Ukrainian].

2. **Verkhovna Rada of Ukraine.** (2016). *Pro sudoustrii i status suddiv* [On the Judiciary and the Status of Judges: Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1402-19> [in Ukrainian].

3. **Verkhovna Rada of Ukraine.** (2015). *Pro derzhavnu sluzhbu* [On Civil Service: Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/889-19> [in Ukrainian].

4. **High Council of Justice.** (2024). *Yedyni pokaznyky dlia otsinky dobrochesnosti ta profesiinoi etyky suddi (kandydata na posadu suddi)* [Unified indicators for assessing the integrity and professional ethics of a judge (candidate for the position of a judge): Decision No. 3659/0/15-24]. URL: <https://hcj.gov.ua/doc/doc/49121> [in Ukrainian].

5. **Bernaziuk, Ya. O.** (2023). Pryntsyp pravovoi vyznachenosti yak harantiia zakhystu prav osoby v administratyvnomu sudochynstvi [The principle of legal certainty as a guarantee of protecting individual rights in administrative justice]. *Slovo Natsionalnoi shkoly suddiv Ukrainy*, 2(43), 15-28. URL: <http://slovo.nsj.gov.ua/index.php/slovo/article/view/916> [in Ukrainian].

6. **Huivan, P. D.** (2022). *Katehoriia pravovoi vyznachenosti u praktytsi Yevropeiskoho sudu z prav liudyny: monohrafiia* [The category of legal certainty in the practice of the European Court of

Human Rights: monograph]. Tallinn: InterConf. [in Ukrainian].

7. **National School of Judges of Ukraine & IDLO.** (2025). *Otsiniuvannia vidpovidnosti suddi (kandydata na posadu suddi) kryteriiu dobrochesnosti: navch.-metod. posib.* [Assessment of a judge's (candidate for a judge) compliance with the integrity criterion: training manual]. Kyiv. URL: https://nsj.gov.ua/files/1746685158IDLO_dobrochesnist2025.pdf [in Ukrainian].

8. **Antsupova, T.** (2025). Judiciary In Ukraine: Evolution in a Context of Systemic Deficiencies and Endless Reforms. *Bingham Centre for the Rule of Law Report*. URL: <https://biicl.org/publications/judiciary-in-ukraine-2025-report>

9. **Koziubra, M. L.** (2024). Problemy verkhovenstva prava v umovakh voiennoho stanu ta perekhidnoho pravosuddia [Problems of the rule of law under martial law and transitional justice]. *Scientific Papers of NaUKMA. Legal Sciences*, 12, 3-11. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/31548> [in Ukrainian].

10. **ECHR.** (2013). *Oleksandr Volkov v. Ukraine* (no. 21722/11). Judgment. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-115871>

11. **ECHR.** (1988). *Barberà, Messegué and Jabardo v. Spain*. Judgment. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57429>

12. **ECHR.** (2021). *Xhoxhaj v. Albania* (no. 15227/19). Judgment. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-207917>

Abstract

Introduction. *The article examines the problem of assessing judicial integrity within the framework of judicial selection and evaluation procedures in Ukraine. For a long time, the absence of clear normative criteria for integrity enabled its interpretation as a purely evaluative and subjective category, legitimized in national case law through references to the “personal conviction” of qualification bodies. Such an approach has resulted in a serious deficit of legal certainty and risks of arbitrary decision-making.*

External Context of Judicial Reform. *The study analyzes the external environment of judicial reform, characterized by enhanced transparency, public scrutiny, and media influence. It demonstrates how, in the absence of stable legal standards, the broad discretionary powers of judicial governance bodies have contributed to inconsistent and unpredictable assessments of candidates' integrity, undermining trust in judicial selection procedures.*

Methodology. *The research is based on a combination of general scientific and special legal methods, including dialectical, comparative, and formal-legal analysis. The empirical basis consists of decisions of the Cassation Administrative Court of the Supreme Court (2023–2024), materials from public interviews conducted by the High Qualification Commission of Judges, the decision of the High Council of Justice of 17 December 2024 No. 3659/0/15-24, and relevant case law of the European Court of Human Rights.*

Genesis and Normative Identification of Integrity. *The article refutes the widespread claim that Ukrainian law lacked an official definition of integrity. It demonstrates that integrity had already been normatively defined in the Law of Ukraine “On Civil Service” (2015) as prioritizing public interest over private interest. The failure to apply this definition to the judiciary created an artificial legal gap later filled by discretionary assessments. The adoption of unified integrity indicators by the High Council of Justice in December 2024 transformed integrity into an objectified legal standard.*

Standard of Proof and “Meme Justice.” *Special attention is paid to the vulnerability of the “reasonable doubt” standard in the digital environment. The article argues that fragmented media content, social networks, and emotional public reactions cannot meet the standard of clear and convincing evidence. It introduces the concept of sufficient informedness as a procedural prerequisite for forming legally valid doubt and proposes a criterion of procedural literacy to counteract distorted, non-contextualized perceptions.*

Burden of Proof and the Principle of In Dubio Pro Reo. *The study establishes that shifting the burden of proof onto candidates contradicts administrative law principles and the case law of the European Court of Human Rights. It substantiates the applicability*

of the principle in dubio pro reo in situations of normative or evidentiary uncertainty and critically assesses the restrictive approach of national courts, which often equate effective judicial review with impermissible interference in administrative discretion.

Conclusions. *The article concludes that integrity assessment must be grounded in clearly defined legal indicators, a heightened standard of proof, and a proper allocation of the burden of proof. The author's main contribution lies in conceptualizing sufficient informedness as an integral element of the clear and convincing evidence standard and in substantiating the necessity of active judicial control to ensure legal certainty and procedural fairness in judicial selection.*

Keywords: *integrity, legal certainty, reasonable doubt, ordinary reasonable person, due process of law, High Qualifications Commission of Judges of Ukraine, High Council of Justice.*

Статтю надіслано: 21.12.2025 г.

© Мудрицька К.О.